

Gjendøberkrigen

i Kjerteminde

den 1—3 Februar 1859.

af

J. Victor Bloch.

Odense.

Kaas i den Wiloske Boghandel.

Kroft i Joh. Wilos Officin.

1859.

Hvor Menneskelivet er i sund Bevægelse, vil det Nye, som er bestemt til at afløse det Gamle, under Gunst og Ugunst, Bistand og Modstand efterhaanden udvikle sig af Svøbet og vinde den fornødne Ungdomskraft til, naar Guds Time kommer, at trænge igjennem; men det overvundne Gamle vil dog ikke strax rømme Marken; det har seige Rødder, hvormed det paa mange Steder holder igjen, og mangt et Hjerte drages med veemodig Kængsel tilbage til „de gode gamle Tider“. Det er en gammel Erfaring, der især i vore Dage paany frembyder sig næsten ved hvert Skridt. Den borgerlige Frihed har givet de gamle Stater en ny Skikkelse og et nyt Liv; den nye Slægt glæder sig ved Friheden og rører sig med Ungdommens Kraft; men mange Eldre see med Veemod tilbage til det gamle Kongedømmes Glands og Kraft, Ro og Fasthed. Religionsfriheden har gjennebrudt den Muur, hvormed Staten i god Mening havde omgivet Kirken, og udsat den for den friske Lufts gavnlige Paavirkning; de som troe, at Herren har bygget sin Kirke for Evigheden, at han er dens levende Grund og evige Bestjærmer, ere uden Frygt og glæde sig ved den Udluftning og Udrensning, den Sandhed og Sundhed, Friheden medfører; men Mange sukke dybt under de fri-

gjorte Anders Brydninger, de fredlyste Partiers Kamp og længes efter den gamle Ubevægelighed og Tryghed, Enighed og Stilhed. Og visselig, Søen gaaer ofte høit, og det seer ud, som Skibet var i stor Fare; men Herren er i Skibet, det har ingen Nød. Lad kun Baptister og Mormoner, der i vore Dage især ere paa Benene, trænge ind paa os med deres nye Daab! det vil nøde os til at slutte os tættere sammen og tage bedre Fodsæste paa den „hellige almindelige Kirkes“ Grund, der just nu ret skal komme for Dagens Lys og staae sin Prøve. Lad kun de gamle Papister rykke frem for at bedøve os med deres Røgelseduft og Basunflang, medens de ville sætte Kirkestaten i Statskirkes Sted! det skal tilskynde os til at vaage ved de tændte Alterlys i Christi Kirke, indtil Dagen gryer, den Dag, da alle de, som have bevaret den „ene Tro“ og den „ene Daab“, skulle mødes derinde*).

---

*) Det skeer oftere, end man skulde vente det, at Papister, Baptister og Mormoner blive slaaede i Hartorn sammen. Men Forskjellen er meget stor, og i en Fremstilling som denne er det neppe oversflødigt at gjøre opmærksom derpaa. Papisterne, d. e. Paven's Tilhængere, ere vore romersk-katholske Medchristne, der have „een Herre, een Tro, een Daab“ (Eph. 4, 5), tilfælleds med os, og som vi paa denne almindelige Kirkegrund række Broderhaand, medens de derimod forkjættre os. Baptisterne, d. e. Døberne, ere en Art af Protestanter, hvis meest fremtrædende Kjendemerke Forkastelsen af Barnedaaben er. De kalde sig selv Baptister, idet de sige, at Barnedaaben er ingen Daab, men at de først komme med den rette Daab (Meddyppelsens Daab, foretagen med Vorne), og de protestere imod at kaldes Unabaptister eller Gjendøbere, deels af den anførte Grund, deels fordi de ikke ville slaaes sammen med de vilde Gjendøbere i Reformationstiden. Vi, som stole paa vor Barnedaabs Ægthed, maae selvfølgelig erklære dem for Gjendøbere, men kunne jo derfor gjerne føie dem i at kalde

Med disse almindelige Bemærkninger har jeg villet indlede en Fremstilling af den livlige Kamp, der de tre første Dage i denne Maaned (Februar 1859) blev ført her i Byen mellem den gamle apostoliske Christendom og Baptismen, en Kamp, hvori Adskillige vel kun ville see en sørgelig Frugt af Religionsfriheden, medens dog vistnok Flere med mig ville glæde sig ved den Frihed, der gjorde den muelig, og den Sandhedens Seir, hvortil den førte. Denne Kamp fremkaldte her en saa levende og almindelig Deeltagelse, og Sagen, for hvilken vi paa vor Side kjæmpede, har en saa stor almeenchristelig Betydning, at en Beretning derom maatte synes at have Krav paa Interesse i en videre Kreds.

Mod Slutningen af forrige Maaned meddeelte min kjære Embedsbroder, Pastor E. Meinert, Catechet her i Byen, mig, at Baptistpræst Førster*) kunde ventes,

---

dem Baptister, saa meget mere som denne Benævnelse har gjort sig gjældende som deres historiske Kjendingsnavn. Mormonerne ere, som Hass i sit lille Skrift om dem meget rigtig bemærker, den nyere Tids Muhamedanere, der vitterlig have forfalsket den sande Aabenbaring. De have ogsaa deres store Prophet Joseph Smith, der for en 25 Aar siden stod frem i Nordamerika, opgrov sin Religion af Jorden, skreven paa Kobbertavler, og nedlagde denne sin, deels stjaalne, deels opdigtede Viisdom i „Mormons“ Bog. Mormonerne ere enige med Baptisterne i at forkaste Barnedaaben, hvilket har givet Anledning til, at Mange sammenblande disse to Partier, hvorved man dog gjør Baptisterne Uret. De falde sig selv „de sidste Dages Hellige“ og komme til os med Bibelen i Haanden og med en almindelig Tale om Bod og Omvendelse, men gjemme deres eget ugudelige Hjernespid, til de ere sikke paa deres Folk. Fra Amerika har der lydt mangt et fortvilet Suk tilbage til os fra dem, som de have faaet loffet derover.

*) Han er ordineret Præst i det engelske Baptistsamfundes Tjeneste med en fast aarlig Løn og, saavidt vides, Gaardeier i Jylland.

hertil. Søndag Aften den 30te f. M. holdt Meinert, som sædvanlig, Bibellæsning paa Skolen, hvor han henledte de Forsamledes Opmærksomhed paa Baptistpræstens forventede Ankomst, advarede dem alvorlig og raadede dem indtrængende ikke at indfinde sig i den Forsamling, han vilde holde. Tirsdagen den 1ste d. M. kom det til min Kundskab, at Førster var kommen til Byen og agtede om Aftenen Kl. 7 at holde en gudelig Forsamling i et privat Huus; Forsamlingen var ikke anmeldt for mig. Jeg gik da kort før den fastsatte Tid hen i bemeldte Huus, hvor jeg fandt en 50 til 60 Personer af Byens Befolkning forsamlede i en lille Stue og en temmelig rummelig Gang. Blandt de Forsamlede mødte mit Die Ingen af dem, jeg ellers pleier at see i Kirken og ved Bibellæsninger; det var uden Tvivl, Nyhedens Interesse, der havde ført dem sammen. Førster stod ved et lille Bord inderst i Stuen.

Jeg opsogte først Huusmoderen — der var nemlig ingen Huusfader — og spurgte hende, om hun havde Noget imod, at jeg talte i Forsamlingen og navn-

---

Han er ikke uden Dannelse og i Besiddelse af en ikke ringe Klogt og Veltalenhed, træder frem med en fast Holdning og taler med Besindighed. I Slutningen af November f. M. besøgte han første Gang Hjerteminde under min Fraværelse ved Rigsdagen. Pastor Meinert havde da først et tilfældigt Sammenstød med ham i et privat Huus og indfandt sig Dagen efter i en Forsamling, han holdt i et andet privat Huus, erflærede, at intet Medlem af en lutherisk Menighed kunde sætte sig ved en Baptistpræsts Fodder som hans Discipel, og forlod derpaa Forsamlingen, idet han opfordrede de Tilstedeværende af Sognemenigheden til at gjøre det Samme. Desværre blev denne Opfordring kun af Noogle tagen tilfølge, medens Flere (og det just af de gamle Opvakte) blev. Forsamlingen bestod dog kun af faae Personer.

lig først tog Ordet, hvortil hun svarede, at hun Intet kunde have derimod. Jeg traadte da frem og sagde, at jeg i Henhold til den af Huusmoderen givne Tilladelse tog Ordet for at forelægge den fremmede Mand, der optraadte iblandt os, nogle fornødne Spørgsmaal. Et Par Stemmer lod sig høre i Forsamlingen om, at man dog først skulde høre, hvad han havde at sige. Dette gav ham Mod til at yttre, at han ikke vidste, hvad der berettigede mig til at trænge mig ind og forstyrre den Forsamling, han vilde holde; Bærelset var ham indrømmet, og at Huusmoderen nu tog en forandret Bestemmelse, dertil kunde han intet Hensyn tage. Jeg svarede, at jeg som Sognepræst ansaae mig baade beføiet og forpligtet til at træde frem i en saadan Forsamling i Sognemenigheden (af hvilken Huusmoderen var Medlem, ligesom ogsaa den Kreds, der havde forsamlet sig, maatte henregnes dertil) for at imødegaae et Angreb paa vor Kirkes Daab og Tro; jeg havde ikke desto mindre taget et billigt Hensyn til den private Huusret og erholdt Huusmoderens Samtykke; men selv affeet fra disse tvende Grunde, havde jeg dog som Medlem af den tilstedeværende Forsamling en ubestridelig Ret til at ætse Forklaring af den fremmede Prædikant om, hvad han vilde os; jeg antog, at hele Forsamlingen maatte ønske en saadan Forklaring og billigede, at jeg paa dens Vegne forlangte den. Forsamlingen gav lydelig sin Samstemning tilkjende, og jeg opfordrede da de Tilstedeværende til at hævde mig Ordets Frihed.

Efterat saaledes de foreløbige Vanskeligheder vare hævede, spurgte jeg Førster: hvorfor han var kommen, hvorfra han kom: i Kraft af hvilken Sendelse (Rom. 10, 15), og til hvem han henvendte sig, ::

om han betragtede os som staaende paa eller udenfor Christi Kirkes Grund. Det Svar, han gav, sluttede sig ikke ganske nøie til mine Spørgsmaal: han var udsendt, sagde han, af et stort christeligt Samsfund i England, hvori han var ordineret Præst, og kom saaledes formeentlig med fuld Berettigelse til os. Jeg spurgte ham da, om han vedkjendte sig Baptisternes Forkastelse af Barnedaaben, hvortil han svarede ja.

Da vendte jeg mig til Forsamlingen og lagde den med Alvor og Barme paa Hjerte, at Christi Kirke staaer og falder med sin Barnedaab, der, saa langt Kirkens Historie fører os tilbage i Tiden efter selve den apostoliske Tid, har været den almindelige Daab udenfor Forholdet til Hedningeverdenen. Der gives ingen anden Indgang i Guds Rige, ingen anden Fødsel til det evige Liv end Daaben (Joh. 3, 5 i Forbindelse med Kirkens bestandige Praxis). Var altsaa den Daab, Kirken hidtil har brugt, Baarnedaaben, ikke den rette Daab, ikke Herrens Daab, ikke „Gjensfødsels Bad“ (Tit. 3, 5), da var Herrens Menighed uddød med de sidste Christne, som havde modtaget Daaben i den vorne Alder og med Reddyppelse i Vandet. Men var det gaaet vor Herre Jesus over, at hans Menighed, som han havde forjættet et evigt Liv, og lovet at ville være med „alle Dage indtil Verdens Ende“ (Slutningen af den 3die Troesartikel og Mt. 16, 18. 28, 20. Joh. 10, 28), efter et saare kort Levnetsløb var død, at hans Kirke, som han havde bygget for Egheden, forlængst var sunken sammen, da var han ikke den Herre, vi bekjende, da var vor Tro og vor Prædiken forgjæves, og ingen Magt i Himlen eller paa Jorden vilde formaae at gjenreise den nedfaldne Kirke,

at gjenopvække den døde Menighed: uden Menighed ingen Herre, uden Brud ingen Brudgom (Joh. 3, 29), uden Folk ingen Konge. Kirken staaer og falder med sin Barnedaab, og Herren staaer og falder med sin Kirke, til hvilken han har knyttet sit Liv, sit Navn og sin Ære. Men „vi troe paa Jesus Christus, Guds eenbaarne Søn, vor Herre“ ic., og derfor sige vi: saasandt Herren lever, lever ogsaa hans Menighed (Joh. 14, 19), og saasandt Menigheden lever, er dens Daab ægte, thi uden Fødsel intet Liv.

Til denne faste og sikre Slutning knytter sig en lige saa fast og sikker Erfaring. Det er en aabenbar Kjendsgjerning, en klar Erfarings sag for alle dem, som „ere af Sandheden“, at der er en Herrens Menighed, et helligt Guds Folk paa Jorden, at den Christenhed, hvis Fødselsfest vi helligholde hver Pinte, endnu lever med og af de samme Naademidler som fra Begyndelsen af, med den samme Tro og den samme Aand; det kan erfares, at der endnu er Kraft i Herrens Naademidler, at hans levende Ord „ikke vender tomt tilbage til ham, men udretter hvad der behager ham“ (Es. 55, 11); det kan erfares, at der endnu er levende Christne iblandt os, og vi kunne, om vi ville, gjøre den allerglædeligste Erfaring i denne Henseende: at Guds Aand og Guds Liv rører sig i vort eget Hjerte. Hermed er Barnedaabens Ægthed bevist; thi Daaben er den levende Forudsætning for al christelig Erfaring: vare vi ikke fødte kunde vi ikke leve og erfare „Kraften i det gamle Ord“, erfare „Retfærdigheden, Freden og Glæden i den Helligaand“ (Rom. 14, 17) baade i vort eget og andre Christnes Liv. Saaledes har Barnedaaben staaet sin

Prøve. Derfor, bliv hvor du er, under den „hellige almindelige Kirkes“ faste Svælvning, og lad dig ikke af nye Propheter lokke ud paa den flette Mark, hvor du er udsat for alle Vinde, udreven af den hellige Samfundstjæde! „Hold fast ved det du har, at Ingen skal tage din Krone“ (Mat. 3, 10)!

Jeg erklærede derefter, at jeg ikke vilde blive i Forsamlingen, da jeg ikke vilde være Tilhører, hvor en Mand, som ved at forkaste Barnedaaben undergravede Kirkegrunden, optraadte som Lærer. Hvorvidt de Dvrige vilde blive, kunde jeg kun henstille til deres frie Beslutning*). Jeg forlod derpaa Forsamlingen. Da jeg gik gjennem den tæt besatte Gang, lod en Stemme sig høre med det uventede Spørgsmaal: „skal vi saa kaste ham ud derinde?“ Jeg vendte mig strax og bad paa det Indstændigste alle de Forsamlede at forholde sig aldeles rolig og ikke at volde den fremmede Mand mindste Ulempe. „Tak! det var en Sjælesørger, der talte“, var Svaret, hvorpaa jeg gik hjem. Et Par Politibetjente var tilstede.

Efterat jeg var gaaet, gjorde Førster et hverken

---

*) Det forekom mig nemlig misligt at blive længere i en Forsamling, som Baptistpræsten holdt med Huusmoderens Tilladelse. Efterat jeg havde udtalt mig, havde han nu fuld Ret til at tale saa længe han vilde, og jeg maatte have fundet mig i at være Tilhører, endog uden Sikkerhed for senere at kunne have faaet Ordet og uden Ret til at hæve Forsamlingen. De Forsamlede stod mig, som ovenfor antydet, for største Deelen heller ikke nærmere, end at jeg havde al Marsag til at være lige saa tilbageholdende med Fordringen til den fornødne aandelige Understøttelse, naar jeg blev, som med Opfordringen til at følge mig, idet jeg gik. Det var desuden foreløbig aftalt mellem Meinert og mig næste Aften at holde en offentlig Forsamling paa Skolen.

ædelt eller heldigt Forsøg paa at svække Virkningen af mine Ord med den Bemærkning, at jeg jo var lønnet Præst i Folketirken og maatte derfor tale, som jeg havde gjort, hvorpaa han gjorde et Angreb paa Barnedaaben efter den Forstand, han havde paa det nye Testamente. Meinert, der blev noget længere i Forsamlingen, imødegik ham og gjorde blandt Andet gjældende, at den hellige Skrift, behøver den Menigheds Vidnesbyrd, der ogsaa maa indestaae os for Barnedaabens Gyldighed. Efterat ogsaa han havde forladt Forsamlingen, viste der sig, efter hvad man har fortalt, Tegn til en begyndende Forstyrrelse af Holigheden; den sparsomme Belysning blev slutt; men en stærk Mand førte Forster ud og tog ham hjem med sig, uden at der tilstødte ham noget Ubehageligt. En noget livligere Bevægelse end sædvanlig var et Dieblif at høre udenfor; men snart var Alt stille som før i den lille Byes svagt oplyste Gader.

Den følgende Dag, Onsdagen den 2den Februar, indbød Meinert og jeg ved Skolens Børn Byens Beboere til et offentligt Møde paa Skolen om Aftenen Kl. 7, og der blev sendt Bud til Forster, at der ikke alene Intet vilde være til Hinder for, at han mødte i Forsamlingen, men at han endog skulde faae Ordet, om han ønskede det. I Løbet af Dagen lod han forespørge hos mig, paa hvad Maade jeg vilde give ham Ordet, om han maaskee maatte tale først, eller om jeg vilde gjøre det og da rimeligviis optage Tiden og Forsamlingens Opmærksomhed, før han kunde faae Ordet, i hvilket Tilfælde han ikke ønskede at optræde ved

denne Leilighed, men foreslog mig at indrømme ham Skolen til der at holde en Forsamling den følgende Aften. Jeg svarede, at Skolen kunde jeg naturligvis ikke overlade ham, men at det var min Agt fortelig at indlede Mødet og derefter at give ham Ordet, ikke til at tale om Alt hvad han vilde, men til at fremføre alle sine Grunde mod Barningdaaben og for Baptisternes Daab, hvorefter jeg vilde imødegaae ham.

Før den fastsatte Tid var et af den nye Skoles meget store Læseværelser (hvoraf Borde og Bænke tildeels vare udflyttede), den tilstødende Gang og den forreste Deel af Læseværelset paa den anden Side af Gangen opfyldte af en Forsamling paa flere Hundrede Personer, for den allerførste Deel af Byens mandlige Befolkning. Denne Aften savnede jeg ikke dem, som ellers pleie at indfinde sig i Menighedens Forsamling; men Kredsen var meget større, idet den vistnok omfattede $\frac{1}{4}$ eller dog $\frac{1}{5}$ af hele Byens Befolkning. Meinert stod broderlig ved min Side, beredt til at yde mig fornøden Bistand.

Jeg aabnede Mødet med en Bøn, hvori jeg navnlig frembar Bekjendelsen af Daabens Pagt og vort Fadervor. Derefter gav jeg en kort Beretning om den forrige Aftens Møde, angav den nærmeste Anledning til det nærværende Møde og spurgte saa, om Baptistpræst Førster var tilstede. Han var mødt og traadte frem. Jeg erklærede da, at jeg, som jeg havde lovet ham, gav ham Ordet, ikke til at tale om hvad han vilde og saa længe han vilde, ikke til at optræde som Lærer iblandt os, altsaa heller ikke til at frembære nogen lydelig Bøn i Forsamlingens Navn, men til med al den Styrke, han formaadede, at fremføre sine Grunde mod Barningdaaben og for den Daab, han anbefalede,

hvorefter jeg vilde imødegaae ham og med Guds Hjælp gjendrive ham. Han besteg Cathedret, hvor jeg blev staaende ved Siden af ham. Han begyndte strax med at udtale sin Beklagelse over de uheldige, indskrænkende Vilkaar, hvorunder han havde faaet Ordet: han maatte ikke tale, som han vilde, som hans Hjerter tillagde ham, maatte ikke engang bede til sin Gud og Herre; han stod som en fangen Mand, til hvem man sagde: „løb“, efterat man havde bundet Hænder og Fødder paa ham. Jeg afbrød ham med den Bemærkning, at han gjorde sig skyldig i en Forvanskning af Stillingen: vi havde hverken Tid eller Lust til at høre paa Alt hvad han kunde have ifinde at sige; vi kunde ikke samle os som Menighed om ham som Præst; bede i sit Hjerter maatte han naturligviis saa meget han vilde og kunde, hvad vi hverken kunde eller vilde formeene ham, medens en lydelig Bøn, hvori vi skulde følge ham, kun kunde blive en Usandhed; men om Barnedaaben dreiede det brændende Spørgsmaal sig, og det maatte han gaae løs paa saa stærkt han kunde, der til havde han Ordets fulde Frihed. Han tog da atter Ordet, idet han begyndte med den almindelige Bemærkning, at vi i vor Saligheds Sag ikke maatte bygge paa nogen menneskelig Lærers Ord, hvor lærd og viis han end maatte være, men alene paa Guds eget Ord. Dette var alene at finde i den hellige Bog, hvoraf han holdt en Deel (det nye Testamente) i sin Haand; heri var den eneste Regel og Rettesnor at finde for en Christens Tro og Liv. I denne hellige Bog havde han gransket i 17 Aar, og han havde Intet fundet deri om Barnedaaben. Heller ikke i Kirkes Historie fandt man Spor til Barnedaaben for

i det 2det Aarhundrede. Barnedaaben var derfor ikke den oprindelige, rette, christelige Daab; denne kunde kun meddeles Borne og maatte foretages med Nøddypelse i Vandet, hvilket Sidste formeentlig ogsaa laae i selve det græske Ord, hvormed Daaben betegnedes. Men han vilde nu ikke gaae nærmere ind paa Sagen, da han her følte sig bunden og uheldig stillet.

Jeg opfordrede ham til at vedblive for at udtale sig fuldstændig, fremhævede atter, at han havde den fuldeste Frihed til at begrunde sin Forkastelse af Barnedaaben og bemærkede, at hvad han hidtil havde anført kun var saare lidet. Han maatte dog vel have Mere at fremsøre, navnlig visse Steder af det nye Testamente, hvortil han støttede sig.

Han tog da atter fat og søgte at gjøre gjældende, at den levende Tro, den christelige Bevidsthed maatte være tilstede før Daaben, den indre aandelige Daab før den udvortes i Vandet, og at det nye Testamente derfor overalt omtaler Ordets Forkyndelse og Troen som gaaende forud for Daaben; saaledes Matth. 28, 19, Mr. 16, 15. 16 og fl. St.

Da han betjente sig af det danske Testamente — dog uden at fremhæve det feilagtig oversatte Ord „lærer“ i Matth. 28, 19 —, gjorde jeg opmærksom paa Nødvendigheden af ved saadanne Undersøgelser at holde sig til Grund sproget, da der kunde reises grundede Indvendinger, mod Oversættelsens Rigtighed, hvilket navnlig var Tilfældet med det anførte Sted hos Matthæus, der maatte oversættes saaledes: „gaaer ud og christner alle Folkene (eller Hedningerne), idet I døbe dem ic. Daaben blev altsaa her, tvertimod Baptisternes Paaastand, stillet i Spidsen som det Naademiddel, hvorved vi blive Christne. Holdt man sig til Grund-

sproget, maatte man ogsaa erkjende det Urigtige i den fremførte Paastand, at det græske Ord *Βαπτισμῶν* (baptisein, at døbe) kun kunde betegne en med Meddypelse foretagen Daab; thi i saa Fald var det ikke Israelliterne, men Egypterne, der vare blevne „døbte“ i Havet (1 Cor. 10, 2). Da Førster dertil svarede, at han vel ikke kunde læse det nye Testamente i Grundsproget, men dog i flere Sprog og derved faae fornøden Bished om Oversættelsens Rigtighed, fremhævede jeg det Uforsvarlige i uden at kjende Grundsproget at ville optræde som Fortolker af Bibelen, og det med den Virkning, at man efter sin Skriftfortolkning vilde vende op og ned paa Kirkens Raademidler. Han ønskede nu atter at trække sig ud af Forhandlingen under det gjentagne Paaskud af det Banfelige i hans Stilling; men jeg bad ham fortsætte og fremføre Alt hvad han meente at kunne støtte sig til. Han gjorde da nogle ubetydelige Bemærkninger om, at den eneste rette Daab var Meddypelsens Daab, foretagen med Borne, og henviste i denne Henseende til Jesu egen Daab i Jordan, da han var 30 Aar gammel. Da han igjen standsede, spurgte jeg ham, om han havde Mere at anføre, hvortil han svarede nei og steg ned af Cathedret efterat have haft Ordet en god halv Time.

Jeg tog da Ordet og viste, at hvad Baptistpræst Førster havde villet gjøre gjældende mod Barsedaaen indskrænkede sig til, at han Intet fandt derom i det nye Testamente, heller ikke i Kirkens Historie før i det 2det Aarhundrede efter Christi Fødsel, at de af ham anførte Skriftsteder viste, at efter den apostoliske Praxis gif Evangeliets Forkyndelse og dets troende Tilegnelse forud for Daaben, der saaledes kun med-

deeltes Borne, endelig at Jesus selv først havde ladet sig døbe, da han var 30 Aar gammel, og med Reddyp- pelse i Vandet. Hvad nu det Første angik, bemærkede jeg foreløbig, at om han end Intet havde fundet i det nye Testamente om Barnedaaben, kunde Andre jo gjerne have fundet Noget, og at naar vi, som han meget rigtig havde sagt, ikke maatte bygge vor Tro til Sa- lighed paa menneskelige Ord og menneskelig Wiisdom, saa var det jo meget ubilligt at forlange, at vi skulde for- kaste vor Daab, fordi **han** Intet havde fundet derom i den hellige Skrift. Naar han dernæst vilde have Barnedaaben fuldkastet, fordi man i Kirken s Hi- storie ikke finder Spor til den før i det 2det Aarhund- drede, var dertil at svare, at vi heller ikke før i det 2det Aarhundrede finde Spor til det nye Testamente, begge Dele af den simple Grund, at vi med Undtagelse af selve det nye Testaments Skrifter, ikke have christelige Oldtidsskrifter, der gaae høiere op i Tiden. Men Ho- vedsagen i begge Henseender var, at det slet ikke er i de lærde Undersøgelser af disse Skrifter at vi skulle søge Beviset enten for vort nye Testaments eller for vor Barnedaabs Ægthed og Paalidelighed, men at det er Kirken s Overlevering, Menighedens Vidnes- byrd, der indestaaer hver enkelt Christen derfor og giver os fuld Sikkerhed med Hensyn til begge disse og de øv- rige hellige Esterladenskaber. I den „hellige almindelige Kirke“ og kun der finde vi Daaben som Herrens Daab, Nadveren som hans Nadver, Fadervor som hans Bøn, Bibelen med hans Segl og Evange- liets Forkyndelse af en særegen Lærestand efter hans Befaling; det er Herrens Menighed, der er og bliver det eneste fuldgyltige Sandhedsvidne uden for

os (ligesom den Helligaand vil være det indeni os) for Alt hvad vi have og troe til Salighed; den kan sige: „jeg har seet Herren“. Udenfor mangle vi alt Gudsfæste, og vore Dages stærke Modstandere slaae os ved første Angreb Bibelen af Haanden. Men Kirken staaer og falder med sin Barnedaab: denne Sandhed fremhævede jeg nu atter, idet jeg kortelig gjorde den samme faste Slutning og sikre Erfaring gjældende som den foregaaende Aften (see ovenfor); Forsamlingen var for største Delen en ny.

Dernæst gif jeg til det nye Testamente for at paavise det faste og sikre Hold, Barnedaaben har deri, og belyse de af Førster anførte Steder, forsaavidt det ikke alt var skeet*). Hovedstedet er det bekjendte Evangelium, der lyder ved enhver Barnedaab, Mr. 10. 13—16 (Mt. 19, 13—15. Luc. 18, 15—17). Her siger Jesus: „lader de smaae Børn komme til mig og hindrer dem ikke; thi Guds Rige hører Saadanne til“. Baptisterne sige nu: ja, Guds

---

*) Her kunde det passende have været bemærket, hvad jeg nu vil tilføie, at Bibelen hverken kan eller vil være os „Regel og Rettesnor“ for vor Tro. Da blev der ikke „een Tro“ i Christenheden; men een Tro er der og skal der være, som der er „een Daab“ (Eph. 4, 5), og derfor finde vi ved Indgangen til den „hellige almindelige Kirke“ den hele Christenheds fælleds Tro og Daab uadskillelig forenede, saa at hvo, som tilegner sig Daabens Pagt, har baade Troen (med Forsagelsen) og Daaben. Og da giver den hellige Skrift fornøden Dplysning om Troen og Daaben med frugtbar Anviisning til Troens Udøvelse i et helligt Levnet, til Daabslivets Udvikling gennem en fortsat Helliggjørelse (2 Tim. 3, 15—17). Kun paa denne Maade kunne eenfoldige Lægchristne blive frigjorte for de Lærdes Formynderskab i deres Salighedsfag. Saaledes søge vi i det nye Testamente ikke Hjemmel for Kirkens Daab, men fornøden Dplysning derom.

Rige hører dem til, naar de komme saa vidt, at de kunne gaae derind, d. e. naar de blive voksne og tage ved Troen, og saa døbe vi dem; Jesus døbte dem jo ikke heller ved denne Keilighed, men „tog dem i Favn, lagde Hænderne paa dem og velsignede dem“. Men dette er, hvor skarpsindigt det end kan synes at være, en aabenbar Forvanskning af Herrens Ord: „Guds Rige hører Saadanne til“; thi hører det dem først til, naar de blive til noget Andet, end de ere, da hører det ikke „Saadanne“ til; og det er en lige saa aabenbar Feilslutning af hvad Jesus ved denne Keilighed gjorde og ikke gjorde, thi at han ikke den Gang døbte de smaae Børn, som han tog i Favn og velsignede, havde jo sin gode Grund deri, at han endnu ikke havde indstiftet sin Daab. Vi sige derimod med fuld Visshed: de smaae Børn maae komme til Jesus efter hans egne Ord, fordi Guds Rige hører dem til, og altsaa maae de med hans gode Villie døbes, da de ikke her paa Jorden paa anden Maade kunne komme ind i Guds Rige (Joh. 3, 5)*. Og naar Herren saa sjoier til: „sandelig jeg siger Eder, at hvo, som ikke anammer Guds Rige som et lidet Barn, skal slet ikke komme derind“, da forstaae vi, at det er saa langt fra, at Barnedaaben er en feil Daab, at tværtimod enhver Daab væsentlig er Barnedaab, saa at ogsaa de Vorne, naar de døbes, maae gaae ind i Guds Rige „paa Bar-

---

*) Kløge Hoveder blandt Gjendøberne have fundet paa at tage dette Sted paa en anden Maade, idet de sige: hører Guds Rige de smaae Børn til, behøve de jo ikke Daaben. Ved den naturlige Fødsel skulle de altsaa være fødte som Guds Rigets Borgere! Hvor bliver saa Arvesynden af? Det er en ganske ny Opdagelse, som det vil holde haardt at forlige med Ps. 51, 7. Joh. 3, 6. Eph. 2, 3.

nesod", med Barnesind og Barnetro, uden egen Gjerning og egen Fortjeneste (Mt. 18, 3). Man kan ikke være for lille, men meget let blive for stor til at modtage Herrens Daab. Det er dog aabenbart, at vi have Herren og Sandheden paa vor Side. „Jesus kalder ad de Smaae; hvo tør dem i Veien staae“?

At man i Apostlenes Dage stundom har døbt hele Familier (Ap. G. 16, 33. 1 Cor. 1, 16), vil jeg ikke lægge Bægt paa, da vi ikke kunne paavise, at der har været Børn deriblandt; men paa den anden Side skulle da ikke heller Baptisterne kunne sige, at der ingen Børn har været blandt disse Døbte. Dette bliver saa meget misligere at paastaae, som vi virkelig finde Børn i de apostoliske Menigheder. Paulus skriver Eph. 6, 1: „I Børn, værere Eders Forældre lydige i Herren“, (som den rigtige Oversættelse lyder). Det er klart, at disse Børn hørte til Menigheden, at de vare Christne, thi ellers kunde Apostelen ikke forlange, at de skulde gjøre Noget „i Herren,“ d. e. i hans Samfund, i Troen paa ham; det er altsaa vist, at de vare døbte. Vil man nu sige: ja, men det var dog ikke spæde Børn, da er hertil at svare, at det dog nok var Børn, som endnu behøvede at „fødes op i Tugt og Herrens Formaning“ (Eph. 6, 4). Der gives en Barnealder, hvori Daaben ikke gjerne kan meddeles, naar nemlig et Barn er blevet for stort til (aandelig) at bæres til Herren, medens det dog endnu er for lille til selv at gaae til ham; og det er dog vistnok denne Alder, Paulus her har for Die. Finde vi altsaa saadanne Børn i Menigheden da slutte vi med god Grund, at de ere døbte i den spæde Alder. — Det Samme er at bemærke med Hensyn til 1 Joh. 2, 12. 13. — I 1 Cor. 7, 12—14 lærer Paulus om

Egteskaber mellem en Christen og en Hedning, at den troende Egtesælle helliger Egteskabet; „ellers vare jo Eders Børn urene — siger han —, men nu ere de hellige“. Et saadant blandet Egteskab betragtes som et christeligt Egteskab, siger Apostelen, og Børnene deraf som fødte indenfor Menigheden, ikke som urene, ikke som Hedningebørn; dette viser Kirkens Praxis, thi disse Børn ere jo nu hellige. Kan dette sige Andet, end at de efter Kirkens Orden ere døbte, og at Kirken derved har viist, hvorledes den betragter saadanne Egteskaber?

hvad endelig Jesu egen Daab angaaer, da er det klart, at den ikke kunde have fundet Sted mere end et halvt Aar tidligere, til hvilken Tid Johannes, saavidt vides, først begyndte at døbe, og at der lige saa lidt fra hans som fra de første Pintse-Christnes Daab i voksen Alder kan hentes nogen Indvending mod Børnedaaben. Menigheden maatte først være tilstede, før der kunde blive Tale om Børnedaaben, ved hvilken den forplanter sig fra Slægt til Slægt, men ikke fra først af kunde samle sig. Derfor maatte Begyndelsen skee med at prædike Evangeliet og døbe de Børne, som annammede det, og det er denne Begyndelse, der træder os imøde i det nye Testamente. Men det var et naturligt Onste for christelige Forældre at faae deres smaae Børn optagne i den Menighed, hvori de selv nød „den første Kjærligheds“ Glæde, saa naturligt, at det neppe kan seile, at det meget snart er blevet fremført for Apostlene. Havde nu disse, ligesom tidligere, meent, at de burde „hindre“ de smaae Børn i at komme til Jesus, da vilde det nye Testamente dog vistnok have baa- ret Vidnesbyrd om Børnedaabens Utilstædelighed; et saa-

dant Vidnesbyrd finde vi imidlertid ikke, hvorimod vi finde Børnens Adkomst til Guds Rige paa det Stærkeste hævdet af Jesus selv, og i de sidst anførte Skriftsteder et temmelig klart Beviis for, at hiint Dnsfe er blevet opfyldt.

Ved disse Bemærkninger om den Maade, hvorpaa Menigheden fra Begyndelsen af maatte samles, vil den Indvending mod Barsedaaen, der er hentet fra Mt. 28, 19. 20 og Mr. 16, 15, 16, findes gjendreven. Det førstnævnte Skriftsted har jeg desuden tidligere behøst (S. 14). Forsaavidt man med Mr. 16, 16 for Die mener at fremsføre en Indvending mod Barsedaaen i den Bemærkning, at Troen er uadskillelig fra Daaen, svare vi, at vi ogsaa ved Barsedaa, paa den Kirkes Ansvar, som har overleveret os Daaen i denne Skikkelse, spørge baade om Forsagelsen og Troen, idet vi forøvrigt, uden at ville see, hvor det ikke er os givet at see, troende overlade til Herren at finde Troen i Barnehjertet som en livskraftig Spire, der har sin Rod i Forældrenes og Menighedens Tro. Paa Kirkens Ansvar — ja, thi det er, som jeg her til Slutning skal gjentage, Christi grundfaste Kirke og levende Menighed, der baade først og sidst maa indestaae os for Barsedaaens Egthed, ligesom det er den, der maa bevidne os Egtheden af alle Herrens hellige Efterladenskaber, deriblandt ogsaa Bibelen.

Lad os derfor — efterat vi nu, som jeg troer, have klaret alle Indvendingerne fra os — ikke næremindste Tvivl om vor velsignede Barsedaa's Egthed og Gyldighed, hvorfor den „hellige almindelige Kirke“ er os sikker Borgen, men ved den Helligaands Naadevirkning søge at komme til en stedse dybere og inderligere

Tilegnelse af den frelsende Pagt, at vi maae erfare Kraften deri og leve det nye Liv, som derfra har sin Oprindelse! Deri faae vi det allerbedste og glædeligste Beviis for Barnedaabens Ægthed og usvækkede Kraft som „Gjenfødelsens Bad“.

Jeg forelæste derpaa med indflettede Bemærkninger Grundtvigs deilige Psalme: „Kommer hid kun med de Smaa“ 2c. og sluttede med en freidig Bøn, hvorefter vi med Glæde sang: „Guds Menighed, syng for vor Skaber iløn“ 2c. Meinert havde ogsaa tænkt at ville tale ved denne Feilighed; men da Mødet allerede havde varet 1½ Time, ønskede han nu ikke læn- gere at opholde Forsamlingen, som jeg derpaa hævdede, efterat jeg paa det Indstændigste havde bedet Alle at skilles ad med Ro og Orden, og lade den fremmede Mand, som denne Aften havde gjæstet os, drage bort med Fred. Den ialtrige Forsamling opløste sig derpaa stille og rolig, uden at et foruærmeligt Ord henvendtes til Baptistpræsten.

Den følgende Dag, den 3die Februar, holdt Førster en lille Forsamling i Byen hos en Mand, der for en Tid siden er kommen hertil fra Kjøbenhavn som Baptist. Jeg fik først Underretning derom til samme Tid, som Forsamlingen skulde holdes, Kl. 2 om Eftermiddagen. Efter kort Betænkning besluttede jeg at gaae derhen; Meinert, der havde sin Skole, kunde ikke møde. Da jeg kom, var Forsamlingen i Begreb med at synge en Psalme, der imidlertid ophørte, strax efterat jeg var traadt ind. I det forreste Værelse stod et Par Mænd af min Sognemenighed; i Værelset indensfor, hvor Førster stod ved et Bord, befandt sig en 8 Personer, hvoraf i

det Mindste 4 hørte til Menigheden. Jeg henvendte mig strax til Huusfaderen med det Spørgsmaal, om det var et sluttet Selskab eller en aaben Forsamling, hvorpaa han svarede, at der Intet var til Hinder for, at jeg kunde være tilstede, hvorimod han betvivlede, at jeg kunde faae Ordet; jeg havde havt det saa rigelig iaftes, nu skulde denne hans kjære Broder i Christo (Førster) have det. Dertil bemærkede jeg, at han som en Huusfader, der tilhørte Baptisternes Samsfund, havde Ret til at nægte mig Ordet i sit Huus, men at det dog ikke var billigt, da jeg havde indrømmet Førster Ordet i den Forsamling, jeg holdt; vilde han imidlertid gjøre denne sin Ret gjældende, havde jeg Intet at gjøre her. Til de tilstedeværende Medlemmer af min Menighed sagde jeg, idet jeg vilde gaae, at de ikke gjorde vel i at blive i en Forsamling, hvor deres Præst ikke kunde faae Ordet. Da jeg nu nærmede mig Døren for at gaae, opfordrede Førster mig til at blive. Jeg sagde, at jeg ikke kunde blive, naar jeg ikke kunde faae Ordet, men han svarede, at jeg skulde faae Ordet, og da jeg bemærkede, at Ordet var mig nægtet af rette Bedkommende, Huusfaderen, gjentog han, at jeg skulde faae Ordet; Værelset var ham overladt. Paa en Bemærkning af Huusfaderen, som jeg ikke ret hørte, svarede han bestemt, at Afgjørelsen maatte ganske være ham (Førster) overladt. Man bød mig en Stol, og jeg satte mig. Førster begyndte da med en Bøn om Veiledning af Sandhedens Aand. Derpaa udtalte han sig om, hvorledes han den forrige Aften paa Skolen havde staaet som en fangen Mand, saa at han ikke havde kunnet benytte Ordet med Frihed, og oplyste, at han forinden havde foreslaaet mig, at Skolen maatte blive ham overladt til en Forsamling den

følgende Aften, men at jeg havde afflaaet det. Dette foranledigede mig til at tage Ordet, og jeg bemærkede da, hvad jeg i sin Tid havde svaret paa hans Forespørgsel derom, at jeg selvfølgelig ikke kunde overlade ham et offentligt Bærelse til der at afholde Forsamling og ikke paa nogen Maade anerkjende ham som Ordets Forkynder, men at han forøvrigt ikke foer med Sandhed, naar han vilde dække sig med det Paastud, at han ikke havde havt Ordets fulde Frihed i den Sag, der skulde forhandles, nemlig Baptisternes Forkastelse af Barnedaaben. Men i alt Fald — søiede jeg til — opfordrer jeg Dem nu til at vise, om De har havt den fornødne Frihed iastes eller ikke; nu har De unægtelig Friheden; har De ikke faaet udtalt iastes, saa kan det nu skee; har De Mere at sige mod Barnedaaben og til Forsvar for Baptisternes Daab, kom da nu frem dermed, jeg er her igjen og skal paa Stedet imødegaae Dem. Men det vilde han ikke; han dreiede af med den Bemærkning, at iastes havde jeg styret Forsamlingen, nu vilde han raade for, hvad han vilde tale om. Nu vel, svarede jeg, dertil har De Ret; men saa har jeg Intet at blive efter; hvor De vil tale til formeentlig Opbyggelse, men efter min Tro til Medbrydelse, kan jeg ikke være Tilhører. Jeg gjentog min Henstilling til de faae tilstedeværende Medlemmer af Menigheden, at de ikke gjorde vel i at blive i en saadan Forsamling, hvor jeg ikke kunde være, og gif bort. To af de Forsamlede (Huusfædre af Middelflassen) fulgte mig med den Bemærkning, at de jo dog kun havde været tilstede af Nysgjerrighed, hvorpaa jeg ikke fandt mig foranlediget til nu at indlade mig. I Modsetning hertil skal jeg i Forbigaaende bemærke, at en tilstedeværende Somand,

en ældre Huusfader, der havde hørt til de stadige Kirkegængere, allerede var kommen saa dybt ind i den nye Wiisdom, at han ikke undsaae sig for at sige mig — jeg husker ikke ret, om det var, da jeg kort efter min Ankomst vilde gaae, eller da jeg nu forlod Forsamlingen —, at Førster jo havde staaet paa Skolen som en Fange, der ikke kunde røre sig anderledes, end jeg vilde. Hvad jeg svarede ham, erindrer jeg ikke, vistnok dog, at det var vitterligt nok, at det ikke forholdt sig saaledes.

Jeg gik strax hen paa Skolen og aftalte med Meinert samme Aften Kl. 7 at holde en ny Forsamling, hvortil der da udgik almindelig Indbydelse med Skolens Børn. Til Førster blev der gennem det samme Huus, hvorfra jeg den foregaaende Dag havde modtaget hans Forespørgsel angaaende Forsamlingen, sendt Hilsen, at han, om han vilde møde, atter skulde faae Ordet til yderligere at forsvare sin Sag. Man gjorde rigtig nok i bemeldte Huus den Bemærkning, at han neppe kom, da han havde bestemt at afreise fra Byen samme Eftermiddag, men lovede forøvrigt at besørge Hilsenen.

Da Mødet aabnedes paa Skolen, var der omtrent en lige saa stor Forsamling tilstede som den foregaaende Aften. Paa mit Spørgsmaal, om Førster var tilstede, meldte en af hans Venner, at han for en Time siden var afreist fra Byen. Da Meinert forrige Aften ikke havde faaet Leilighed til at tale, bad jeg ham først tage Ordet. Han gjorde det og talte omtrent saaledes*): „Gjendøberen (Førster) gik i sin Tale forleden Aften (d. 1. Febr.) ud fra den Sætning: Gud har givet os sit hellige Ord i vor Bibel. Denne Sætning er sand;

*) Hans Foredrag meddeles her efter den Optegnelse (efter Huskommelsen), han selv har overladt mig.

men naar han deraf har villet slutte, at Intet er Sandhed, uden hvad der klart og tydelig kan bevises ud af Skriften, da er dette kun sandt under den Forudsætning, at Herren Intet har givet Menigheden uden Bibelen. Men Menigheden selv, det eneste fuldgylldige, levende Vidne om Skriften som Guds Ord, vidner ligesaa klart og tydelig om, at Herren har givet den sine Sacramenter, Daaben og Nadveren, som om at han har givet den sit skrevne Ord. Sacramenternes Gyldighed skal derfor heller ikke bevises ud af Bibelen; de hente ikke deres Kraft ud af Bibelordet, men af det levende Ord, som Herren med dem og i dem har givet sin Menighed. Nu maa der vistnok være den inderligste Samklang imellem Ordet i Bibelen og Ordet i Sacramenterne; hvis man derfor af Bibelen kunde bevise, at Herren ikke vedkjendte sig den Daab, der fuldbyrdes i hans Menighed, da var vistnok vor Daab falsk; men da var Menigheden selv et falsk Vidne, og dens Vidnesbyrd om Bibelen som Guds Ord var da ogsaa ugyldigt: da havde vi hverken Daab eller Bibel.

Gjendøberne gaae ud fra, at Herren Intet har givet sin Menighed uden et skrevet Ord; de gaae selvfølgelig ud fra at nægte Sacramenternes Kraft og Betydning. Derfor kunne de heller ikke forstaae hvad Herren i sit skrevne Ord har forkyndt os om Gjenfødselen „af Vand og Aand“, om „Gjenfødselsens og Fornyelsens Bad i den Helligaand“ osv. Daaben er dem kun en Lydighedshandling fra deres Side, som ved den bekjende deres Tro; selvfølgelig er det kun Borne, der maa døbes, og selvfølgelig forstaae de heller ikke de Steder i Skriften, hvori der hentydes til Barnedaaben. De forfaste den, ikke fordi de ikke kunne finde Spor til den

i Skriften, men de kunne ikke finde Spor til den, fordi de forkaste den.

Modsætningen imellem Gjendøberne og os er fornemmelig den, at de støtte Daabens Gyldighed paa et Menneskes Tro, medens vi støtte vor Tro paa Daaben som Herrens Indstiftelse, ved hvilken han har udvalgt os og ved hvilken vi ere blevne Guds Børn. Min Daab er mit christelige Livs inderste Livserfaring, og min Tro til den kan ikke rokkes ved, at et Menneske siger, at han ikke har kunnet finde Spor til Barnedaaben i Skriften. I den har jeg fundet Hvile for min Sjæl, i den finder jeg endnu hver Dag Hvile, naar jeg trænges og forsagt spørger mig selv: er da ogsaa min svage Tro istand til at holde ud til Enden? naar jeg jages fra Sted til Sted stedse dybere ind i Anfægtelsen, indtil jeg kommer til Daaben, den staaer fast; thi der har jeg slet Intet af mit Eget, men kun min Frelseres Gjerning med mig; saa klynger jeg mig da fast til den og finder Hvile for min naadehungrige Sjæl i Bevidstheden om min Udvalgelse i Daabens Bad.

Den troende Menigheds Livserfaring om Barnedaabens Betydning er altsaa det sikreste Værn mod Gjendøbernes Bildfareller. Vi takke Herren for hvad han har gjort mod os som Smaa børn uden at bekymre os om den hovmodige Indbildskhed, der vil jage de Smaa bort fra vor Herre. Barnet kan ikke troe, sige de, det kan ikke staae i noget Livssamfund med Herren. Ere da de Smaa fordømte? thi kun i Livssamfundet med Frelseren er der Frelse. Eller naar Smaabørnene ikke kunne være Guds Børn, fordi de ingen Bevidsthed have om deres Forhold til Gud, hvorledes kunde da Frelseren være Guds Søn, dengang han

som Barn Iaae i Krybben. Ja Barnedaaben er just et Vidnesbyrd om, at der kan bestaae et Livs-samfund imellem Herren og de Smaa, medens Gjendøberne sige: Barnedaaben er ugyldig, fordi der intet Livs-samfund kan bestaae imellem Frelseren og de Smaa.

Og endelig, hvis Barnedaaben er falst, saa er der overhovedet slet ingen christelig Daab mere til; thi den Daab, som Herren har indstiftet, er kun som Barnedaab kommet ned til os, medens Gjendøbernes Daab forskriver sig fra det 16de Aarhundrede. Den Første, der døbte med Gjendøberdaaben, var ikke selv døbt med den Daab, hvormed han døbte Andre. Hvem havde bemyndiget ham dertil? var han en Prophet, der fremkom med en ny Aabenbaring? Noget Saadant vove ikke engang Gjendøberne at paastaae, derimod sige de, at de have deres Daab i lige Række fra Apostlenes Dage; men dette er en aabenbar Usandhed, lige greben ud af Luften, der ikke engang har det fjerneste Skin af Sandhed.

Derfor ville vi ei lade Gjendøberne tage den Grundvold bort fra os, paa hvilken vor Pagt med Herren hviler; men vi ville vel komme ihu, at idet Herren har givet os Daaben, har han fra Smaa af sat os over i sit Rige, for at vi i en kraftig Forsagelse og en levende Tro skulle vandre Livets Vej og saaledes blive faste indtil Enden".

Til Slutning talte jeg nogle Ord, idet jeg gav en kort Beretning om det Sammenstød, jeg i Dagens Løb havde haft med Førster, og paaviste, at der saaledes gjentagne Gange var givet og tilbudt ham den fuldstændigste Leilighed til at forsvare sin Sag, men at han ikke havde benyttet Leiligheden anderledes og

bedre, end at det nu dog vel maatte være indlysende for Alle, at han efter tabt Slag havde rømmet Marken. Pastor Meinert havde efter Slutningen af forrige Aftenmøde sagt til mig: „vor Herre har sendt os Baptisten“. Det var et sandt Ord; han var kommen i en god Tid, og Herren havde derved „tænkt paa os til det Gode“ (Neh. 13, 31). Det glædede mig med Hensyn til den Uklarhed og Ubestemthed i Opfattelsen af Troens Indhold, af Christendommens Bæsen, der ofte var at spore hos dem, som tilhørte „den ældre Opvækkelse“, idet de ikke søgte Svaret paa det store Livsspørgsmaal ved Daaben og Livet selv i Daaben samt Bærten i Nadveren, men vilde have Alt ud af den hellige Skrift, af en bestandig Høren og Læsen af „Guds Ord“ (hvorunder de ogsaa gjerne indbefattede gudelig Skrift og Tale), medens den hellige Skrift jo dog kun under Kirkens Hvælving kunde tjene dem til Oplysning og Optugtelse, Formaning og Trøst, og de kun som Pagtens Børn med deres Fadervor kunde tilegne sig alle Guds Naadegaver. Jeg haabede nu, at dette Sammenstød skulde føre dem til et sikkrere Fodsætte paa den hellige almindelige Kirkes Grund og lære dem i deres Daabspagt at finde baade Livets og Troens Grund, paa hvilken Opbyggelsen og Livsudviklingen alene kunde fremmes. Jeg udtalte derhos ogsaa min Glæde over, at saa Mange baade denne og den foregaaende Aften havde været tilstede, som ellers sjelden lode sig see i opbyggelige Forsamlinger. Det var mit Haab, at den Sag, for hvilken vi kjæmpede, derved ikke alene havde vundet en almindeligere Interesse, men at den ogsaa var bragt et og andet Hjerte nærmere, saa at Nogle maaskee dog havde faaet en dybere Fornemmelse af, at

Christendommen ikke er en gammel forslidt Historie, men endnu Liv og Virkelighed: Herrens levende Nær-
værelse i Menigheden formedelst sin Aand og sine
Naademidler og Menighedens Samliv med ham
i Forsagelsen og Troen. Maatte vi da nu, saa mange
som have hørt Herrens Røst, ved den Helligaands Naade
tilegne os vor Barnedaab og leve deri, at vi saaledes
maatte erfare Gudskraften deri til vor Salighed!

Baptisterne forkaste Barnedaaben som en ugyldig
Daab. En anden Sag er det, om Nogen iblandt os,
uden at forkaste sin egen Daab, ønskede at opføre sit
Barns Daab, indtil det i en modnere Alder selv maatte
begjære den, i den Tanke, at Daaben saaledes vilde
blive det til større Velsignelse. Derved brød han ikke
med Kirken, og som den borgerlige Tvang til Daaben
nu er hævet, saaledes tør det haabes, at der heller ikke
fra Kirkens Side vil blive anvendt Tvang i denne Hen-
seende. Jeg vilde sige til en saadan Fader: Du har
din Frihed; men du gør ikke vel i at formene dit Barn
Daaben. Du unddrager det derved i mange Aar Daa-
bens stille Naadevirkning i Barnehjertet, og du lader
det paa en saa løs Grund som din egen Formening
komme an paa, om dit Barn skal opleve den vorne Al-
der, og om det saa skal vinde fornøden Frimodighed til
paa egen Haand at indtræde i den gode Samvittigheds
Pagt med Gud. Det turde jeg ikke gøre. Som det
for mig selv er af den dybeste og glædeligste Betydning,
at jeg, førend jeg selv kunde sige ja eller nei, er bleven
bunden med Pagtens velsignede Baand, ikke til Træl-
dom, men til „Guds Børns herlige Frihed“, bunden paa
Christi Kirkes Ansvar, saaledes takker jeg af Hjertet den
himmelske Børneven, fordi jeg strax har turdet føre mine

Børn til ham i den hellige Daab, fordi jeg da har turset fortrøste mig til, at den faldne Menneſteaand ikke mere var ene om Raadet i Barnesjælen, men at den Helligaand nu udfoldede ſin ſtille Raadevirkning derinde og arbejdede paa den hellige Tempelbygning, der ſkulde fyldes med Guds Herlighed, og fordi jeg ſaa med Samfundets Glæde har kunnet ſee paa mine Børn, tale til dem, ſynge med dem og bede for dem ſom Guds Børn. Jeg troer, at chriſtelige Forældre, for hvem Chriſtendommen er et glædeligt Samliv med Herren, og ſom bære deres Børn paa Troens Arme, uden at pine dem med en umenneſkelig Chriſtendom, ofte ville gjøre den glædelige Erfaring, at deres barnedøbte Smaaehvile i Daabens hellige Fred og vore en ſtille aandelig Vært, indtil de efterhaanden vaagne op til chriſtelig Selvebevidſthed, vaagne op, ikke i methodiſtiſke Krampe-trækninger, men med Smil paa Kinden *); ja jeg veed, at en ſaadan Erfaring kan gøres. Der er derfor ikke mindſte Grund til en ſaadan Opſættelſe af Daaben **);

*) Der kan ſaaledes gives Chriſtne, ſom ikke have nogen Omvendelſeſthiſtorie at fortælle, hvilket jeg vil bede vel bemærket, naar adſkillige Chriſtne, ſom have gennemgaaet en haard og langvarig Adventstid, ere tilbøielige til at fordre, at enhver levende Chriſten ſkal have gjort de ſamme Livserfaringer.

***) Der er paa den anden Side — hvad her i Forbigaaende ſkal bemærkes — heller ikke nogen Grund til ængſtelig at haſte med Daaben. I Jylland er der fremſtaaet et lille Parti, der har ſat ſig i Hovedet, at Børn, ſom døe uden Daab, ere fordømte, og ſom i den Grad drive Afgudereri med denne deres ſelvgjorte Troesbeſjendelſe, at de fordømme dem, ſom ikke hertil ville ſige ja. Denne umenneſkelige Foreſtilling, der oprører ethvert naturligt Fader- og Moderhjerter, har Kirken aldrig givet Medhold. Chriſtendommen er i dybeſte Forſtand menneſkelig; Guds Søn er bleven Menneſke. Høyr høit vi end ſætte Daaben og Nadverensom Herrens livskraftige Salighedsmidler,

den er efter Herrens Tanker just for de Smaa og „Umyndige“.

Hermed hævedes Mødet, efterat vi havde sluttet med en Psalme.

Som Efterskrift skal jeg endnu tilføie, at jeg, da jeg Torsdag Estermiddag kom hjem, efterat have udsendt Indbydelse til det andet Aftenmøde paa Skolen, fandt et Brev, hvori 4 Medlemmer af Kjerteminde Skolekommission henvendte sig til mig med Forespørgsel om „den Hjemmel, hvormed et Skole-Locale i Anledning af nogle Gjendøberes Nærværelse Gaars Dato var bleven benyttet til der at holde offentlige Foredrag“, og med Begjæring om, at jeg, hvis jeg ene dertil havde givet mit Minde, vilde indstille Spørgsmaalet om min Besøielse dertil — navnlig paa en Dag, da Skolekommissionen havde været samlet, uden at Sagen der var forhandlet — til Skoledirektionens Afgjørelse. Dertil skal jeg først bemærke, at Skolekommissionen holdt Møde Onsdag Estermiddag Kl. 4, efterat der var indbudet

---

faa maae vi dog ikke glemme, at de kun ere Midler — givne os til Salighed, ikke til Fordømmelse —, og at han selv er „Livets Fyrste“, Salighedens Konge, der ikke er bunden til sine Naademidler. Han, som forbyder os at hindre de smaae Børn i at komme til ham, vil ikke selv hindre dem deri; men det gjorde han jo ved at lade Døden træde imellem dem og Daaben, dersom de ved at gaae glip af Daaben gif glip af Saligheden. Mr. 16, 16 nævnes kun Bantro, ikke Mangel af Daaben, som Fordømmelsens Marsag. De smaae Børn, de har til Jesus (Mr. 10), fik — som ovenfor bemærket — ikke Daaben, fordi den endnu ikke var indstiftet; men han „tog dem i Favn, lagde Hænderne paa dem og velsignede dem“. Det gjør han endnu, med eller uden Daaben, og den, som hviler i hans Favn under hans Velsigelse, er salig.

til Forsamlingen paa Skolen samme Aften, og at jeg, som meldt, først modtog hiint Brev, efterat der var indbudet til den anden Aftenforsamling, men at der forøvrigt ikke var opstaaet nogen Tanke hos mig om at erhverve Skolekommissionens Samtykke til Skolens Benyttelse, et Samtykke, der i alt Fald maatte antages stiltiende at være givet, efterat Skolen paa 4de Aar havde været benyttet af Pastor Meinert (stundom ogsaa af mig) til hyppige, om Vinteren gjerne ugentlige, Bibellæsninger; dernæst at 3 af bemeldte Medlemmer havde været tilstede ved Onsdagsmødet paa Skolen og 2 af dem efter dets Slutning bevidnet mig deres Tak. Jeg indstillede Sagen til Skoledirektionen, dog med Begjæring om, at den derfra maatte blive forelagt Ministeriet til Afgjørelse; men Direktionen afgjorde Sagen derhen, at Ingen kunde ansees berettiget til en saadan Benyttelse af Skolen uden vedkommende Skolekommissionens eller i fornødent Fald de overordnede Autoriteters Samtykke. At et saadant Spørgsmaal reises, efterat henved en Fjerdedeel af Byens Befolkning med Tilfredsstillelse har benyttet sin Skole, og at det finder en saadan nogen Afgjørelse, giver Stof til mange ikke opbyggelige Betragtninger, som jeg imidlertid ikke finder det Umagen værd at gaae ind paa*).

En anden Mærkelighed skal jeg dog endnu berette,

---

*) Heller ikke skal jeg her indlade mig paa nærmere at belyse den indskrænkede Bemyndigelse, jeg som Skolekommissionens Formand i et senere Møde erholdt, til indtil videre at tilstæde en fortsat Benyttelse af Skolen til de paa 4de Aar holdte Bibellæsninger m. m., medens usædvanlige Tilfælde, som det her omhandlede — hvoraf Majoriteten (bemeldte 4 Medlemmer) ingen Gjentakelse ønskede — forbeholdtes Kommissionens Afgjørelse. Sagen vil blive indstillet til Ministeriet.

at jeg nemlig om Morgenen den 7de Februar modtog et i Posthusets Brevkasse nedlagt Brev uden Navn, hvori Forfatteren — der siger herom at være enig med over 100 Personer — giver mig Valget imellem at faae mine „Tærmer opsprettet“ eller i første Avis at tilkjendegive Baptisten, at han maa faae Lov til at udtale sig fuldstændig. Brevet overgav jeg til Politiet. At Modstanderne gribe til saadanne Vaaben, vil jeg imidlertid ansee som et lille Beviis paa Sandhedens Seir*).

---

*) Jeg vil ikke undlade at bemærke, at det er ved P. Chr. Kirkegaard's skarpsindige Undersøgelser (Nordisk Tidskrift, Nr. 1 og 2), at jeg først er bleven opmærksom paa den Anthydning af Barnedaaben, der er at finde i 1 Cor. 7, 14, Eph. 6, 1 og 1 Joh. 2, 12, 13, og at jeg skylder Pastor Thorkildsens livlige Skrift mod Magnus Girikson den Anvendelse, jeg ovenfor har gjort af 1 Cor. 10, 2.

